

HEMŞİRE PERSONELİN GÖREVLENDİRİLMESİ VE İŞ VE YAŞAM KOŞULLARINA İLİŞKİN SÖZLEŞME*

Çeviren: Gülümser ARGON**

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Genel Konferansı,
Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim drubu tarafından
toplantıya çağrılarak ve Genova'da 1 Haziran 1977'de 63. toplantısını
yaparak,

Hemşire personelin sağlık alanının diğer çalışanlarıyla
birlikte toplumun sağlık ve esenliğinin korunması ve geliştirilmesinde
almış olduğu hayati fonksiyonu kabul ederek,

Hemşire personelin bir işvereni olarak halk sektörünün
hemşire personelin iş ve çalışma koşullarının gelişmesinde aktif bir
rol alması gerekliliğini kabul ederek,

Kalifiye eleman azlığı olan ve varolan elemanları da her
zaman en etkili şekilde kullanmayan birçok ülkede hemşire
personelin mevcut durumunun sağlık hizmetlerinin gelişimi için bir
engel olduğunu kaydederek,

Hemşire personelin, çalışma ve iş koşullarının genel stan-
dartlarını düzenleyen, ayırıcılığı engelleyen araçlar, birleşme
özgürlüğü, kollektif mücadele hakkı, çalışma saatleri, ücretli
tatiller, ücretli eğitim izni, sosyal güvenlik ve refah imkanları gibi
hakların sağlanması çalışmaları ve annelik durumunda ve diğer
sağlık konularında korunma haklarını güvenceye alan birçok
uluslararası çalışma sözleşme ve önerilerinin koruyuculuğu altında
bulduğunu hatırlayarak,

Hemşireliğin yapısına özgü özel durumları, yukarıda
belirtilen genel standartları hemşire personele özgün standartlar-la
bütünleyerek, sağlık alanında onların rollerine uygun ve
kendilerince kabul edilebilir bir statü sağlayacak şekilde düzenlenmesi
gereğini gözönünde bulundurarak,

* International Labour Conference-Cenvention 149
(Uluslararası Çalışma Konferansı-Sözleşme 149)

** Ege U.Hemşirelik Y.O. iç Hast. Hemş.Bilim Dalı Öğretim Görevlisi (Dr.)

Aşağıdaki standartların Dünya Sağlık Örgütü işbirliği ile oluşturulmuş olduğunu ve bu standartların uygulanmasının yerleştirilmesi ve geliştirilmesinde bu organizasyonla işbirliğin sürekli olacağını kaydederek,

Hemşire personelin çalıştırılması, iş ve yaşam koşulları konusunda bu toplantının gündeminde 6. madde olarak yer alan belirli teklifleri benimsemeye karar vererek,

Bu tekliflerin bir uluslararası sözleşme şeklinde çıkarılmasını kararlaştırarak,

hemşire personel sözleşmesi 1977 olarak zikredilebilecek 21 Haziran 1977 tarihli sözleşmeyi benimser :

Madde 1

1- Bu sözleşmede "hemşire personel" deyimi hemşirelik bakımı ve hizmeti veren her düzeydeki kişiyi kapsar.

2- Bu sözleşme her nerede çalışırsa çalışsın tüm hemşire personele uygulanır.

3- Yetkili otorite, ilgili işveren ve işçi organizasyonlarının bulunduğu yerlerde, bu organizasyonlara danıştıktan sonra serbestlik ilkesi doğrultusunda hemşirelik bakımı ve hizmeti veren hemşire personel ile ilgili özel ilkeler oluşturabilir; bu ilkeler bu sözleşmenin 2. maddesinin 2_ paragrafının a şıkkı, 3, 4. ve 7. maddesinin koşullarına aykırı olmayacaktır.

Madde 2

1- Bu sözleşmeyi onaylayan her üye toplumun sağlığının olası en yüksek düzeye ulaşması için gerekli hemşirelik bakımının kalite ve kantitesini sağlamak üzere, genel sağlık programı olan yerlerde bu program çerçevesinde ülke koşullarına göre hemşire personel için planlanmış hemşirelik hizmetleri politikası doğrultusunda ve bir bütün olarak sağlık bakımı için kullanılabilir kaynaklar dahilinde bu sözleşmeyi uyarlayacak ve uygulayacaktır.

2- Özellikle hemşire personele aşağıda belirtilen hususlar' sağlamak üzere gerekli önlemleri alacaktır,

a) fonksiyonlarını yerine getirebilmeleri için uygun eğitim ve öğretim,

b) kariyer beklentilerini ve ücretleride içeren çalışma ve iş koşulları

bu hususlar meslek için kişileri cezbedecek ve onları meslekte tutacak şekilde oluşturulacaktır.

3- Bu maddenin birinci paragrafında bahsedilen politika ilgili işveren ve işçi kuruluşlarının olduğu yerlerde bu kuruluşlara danışılarak formüle edilecektir.

4- Bu politika sağlık bakımının diğer yönleriyle ve sağlık alanının diğer çalışanlarıyla ilgili politikalarla ve ilgili işveren ve işçi kuruluşlarına danışılarak koordine edilecektir.

Madde 3

1- Hemşirelik eğitim ve öğretiminin gerekleri ve bu eğitim ve öğretimin denetimi ülke yasa ve yönetmelikleriyle veya böyle yasa ve yönetmeliklerle yetki verilmiş uzman meslek kuruluşları veya uzman kuruluş tarafından yerine getirilecektir.

2- Hemşirelik eğitim ve öğretimi sağlık alanındaki diğer çalışanların eğitim ve öğretimi ile koordine edilecektir.

Madde 4

Ülke yasaları veya yönetmelikleri hemşireliğin uygulanması ve bu uygulamayı yapacak kişilerin özelliklerine ilişkin gerekleri kesin olarak belirtecektir.

Madde 5

1- Hemşirelik hizmetlerinin planlanmasına hemşire personelin katılımını ve kendilerine ilişkin alınacak kararlarda onlara danışılmasını sağlayacak önlemler alınacaktır.

2- Çalışma ve iş koşullarının belirlenmesi tercihen ilgili işveren ve işçi kuruluşları arasında yapılacak görüşmeler yoluyla saptanacaktır.

3- Çalışma koşullarının ve anlaşma şartlarının belirlenmesi ile ilgili çıkan tartışmaların karara bağlanması, partilerarası görüşmeler yoluyla veya mevcut partilerin arabuluculuk, uzlaştırma ve tarafsız hakemlik gibi bağımsız ve tarafsız organlar yoluyla güveninin sağlanması şeklinde aranacaktır.

Madde 6

Hemşire personel aşağıda belirtilecek olan konularla ilgili koşulları en azından ülkedeki diğer çalışanlara eşit olacak şekilde kullanacaklardır

a) Çalışma saatleri, fazla mesainiri karşılanması ve ayarlanması, uygunsuz (Çetin, zor) saatler ve ardiyalar;

b) hafta izni

c) ödentili yıllık izin

d) eğitim izni

e) annelik izni

f) hastalık izni

g) sosyal güvenlik

Madde 1

Gereğinde her üye meslek sağlığı ve güvenliğine ilişkin varolan yasa ve yönetmelikleri hemşirelik mesleği ve yerine getirildiği çevrenin özel yapısına adapte ederek geliştirmeye çalışacaktır.

Madde 8

Bu sözleşmenin koşulları toplu sözleşmeler, iş yasaları, hakem kararları, mahkeme kararları veya ülke koşullarına uygun olabilecek diğer milli uygulamalara uyan yollarla şimdiye kadar etkin şekle getirilmemişse milli yasalar veya yönetmelikler yoluyla etkin kılınacaktır.

Madde 9

Bu sözleşmenin resmi onaylanması tescil için Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecektir.

Madde 10

1- Bu sözleşme, sadece onayları Genel Müdür tarafından tescil edilmiş Uluslararası Çalışma Örgütü Üyelerini bağlayıcıdır.

2- Bu sözleşme iki üyenin onayının Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.

3- Bundan böyle, bu sözleşme herbir üye için o üyenin onayının tescilinden oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 11

1- Bu sözleşmeyi onaylayan bir üye sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki on yılın bitiminde Uluslararası Çalışma Örgütü Genel ~ürüne tescil için resmi bir yazı ile başvurarak sözleşmenin feshini isteyebilir. Böyle bir fesih tescil edildiği tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

2- Bu sözleşmeyi onaylayan veya onaylamayan her üye ilk paragrafta bildirilen on yılın bitimini izleyen bir yıl içinde bu maddede sağlanan fesih hakkını kullanır, diğer bir on yıllık süre ekleyebilir ve böylece bu maddede bildirilen süreler zarfında her on yıllık sürenin bitiminde bu sözleşmeyi feshedebilir.

Madde 12

1- Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü Örgüt Üyeleri tarafından kendisine iletilen tüm onay ve fesihlerin tescillerini Uluslararası Çalışma Örgütünün tüm üyelerine bildirecektir.

2- Genel Müdür kendisine iletilen ikinci onayın tescilini Örgüt üyelerine bildirirken örgüt üyelerinin sözleşmenin yürürlüğe girme tarihine dikkatini çekecektir.

Madde 13

Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine Birleşmiş Milletler Beratinin 102. maddesine uygun olarak tescil için önceki maddeye uygun şekilde kendisi tarafından tescil edilen tüm resmi onay ve fesih aktlarını tüm ayrıntılarıyla bildirecektir.

Madde 14

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Organı gerekli gördüğü zamanlarda Genel konferansa bu sözleşmenin işleyişi hakkında bir rapor sunar ve konferans gündeminde sözleşmenin tümü veya bir kısmının değişimine ilişkin bir maddenin yer almasının aru edilip edilmediğini sorar.

Madde 15

1- Konferansın, bu sözleşmenin tümünü veya bir kısmını tekrar gözden geçirerek uyarlayacağı yeni sözleşme ile aksi belirlenmedi kçe;

a) Yeniden düzenlenmiş sözleşmenin yürürlüğe girmesi halinde geçerli olmak üzere, bu yeniden düzenlenmiş sözleşmenin bir üye tarafından onaylanması, bu sözleşmenin yukarıdaki 11. madde koşullarına rağmen anında feshini gerektirir.

b) Yeni sözleşmenin yürürlüğü girdiği tarihten itibaren üyeler tarafından onaya açıklığı bitecektir.

2- Bu sözleşme her koşulda yeni sözleşmeyi onaylayan veya onaylamayan üyeler için aktüel şekil ve içeriğini kanıyacaktır.

Madde 16

Bu sözleşmenin İngilizce ve Fransızca uyarlamalarına eşit şekilde güvenilir.

ÇALI

ŞAHLARIN SA

ĞLİĞİ

Minya Sağlık (WHO) tarafından Çalışma Sağlığı konusunda
hazırlanmış rehberler, 1980-1986

1. Satılan Yayınlar (Cenevre)

- Recommended Health-based Limits In Occupational Exposure to Heavy Metals. WHO Technical Report Series, No. 647, 1980.
- Health Effects of Combined Exposures in the Work Environment. WHO Technical Report Series, No.662, 1981.
- Education and Training in Occupational Health, Safety and Ergonomics. WHO Technical Report Series, No. 663, 1981.
- Recommended Health-based Limits In Occupational Exposure to Selected Organic Solvents. WHO Technical Report Series, No. 664, 1981.
- Recommended Health-based Limits In Occupational Exposure to Pesticides. WHO Technical Report Series, No. 677, 1982.
- Recommended Health-based Occupational Exposure Limits for Selected Vegetable Dusts. WHO Technical Report Series, No.684, 1983.
- Recommended Health-based Occupational Exposure Limits for Respiratory Irritants. WHO Technical Report Series, No. 707, 1984.
- Identification and Control of Work-related Diseases. WHO Technical Report Series, No. 714, 1985.
- Safe Use of Pesticides. Technical Report Series, No. 720, 1985.
- Recommended Health-based Units In Occupational Exposure to Selected Mineral Dusts (Silica, Coal). WHO Technical Report Series, No. 734, 1986.
- Evaluation of Exposure to Airborne Particles In the Work Environment. WHO Offset Publication No. 60, 1984.
- Early detection of occupational diseases. 1966.
- Volumes in the WHO Environmental Health Criteria Series.

2. DSÖ Çalışma Sağlığı Ofisinden istenebilecek Belgeler

- Respiratory Diseases Resulting from Occupational Exposure to Vegetable Dusts Pathogenesis, Early Detection and Control. Unpublished document OCH/80.1.
- Workshop on Occupational Health Care In Agriculture. Unpublished WHO document OCH/60.3.
- Health Education of Migrant Workers. Unpublished WHO document OCH180.4.
- Psychosocial Factors and Health of Migrant Workers. Unpublished WHO document OCH/80.5.
- Environmental Health Criteria on Vegetable Dusts; Dusts Causing Byssinosis. Unpublished WHO document OCH/81.1.
- Review on Occupational Health Services in Small Industries In Developing Countries. Unpublished document WHO/OCH/82.1.
- Microclimate of the Cabs of Self-propelled Agricultural Machines and its Effect on Workers. Unpublished WHO document OCH/82.1.

- Joint ILO/WHO Committee on the Health of Seafarers:sixth report. Unpublished WHO document OCH/81.2.
- Primary Health Care and Working Populations. Unpublished document WHO/OCH/82.2.
- Psychophysiological Aspects of Monotonous Work. Unpublished document WHO/OCH/83.1.
- Cardiovascular Diseases in Various Occupational Groups:A Review of the Soviet Literature. Unpublished WHO document OCH/83.1.
- Work on Visual Display Units:Risks for Health. Unpublished document WHO/OCH/83.2.
- The Application of Ergonomics in Developing Countries. Unpublished document WHO/OCH/83.3.
- Psychosocial Factors in Injury Prevention. Unpublished WHO document OCH/83.4.
- Occupational Health Research in WHO: Needs and Opportunities. Unpublished WHO document ACMR25/83.17.
- Psychosocial Factors and Health:Monitoring the Psychosocial Work Environment and Workers' Health. Unpublished WHO document OCH/84.1.
- Joint ILO/WHO Committee on Occupational Health, Ninth Session. Document JCOH/1984/D.6(Rev.).

3. Basındaki Yeyinfar

- International Medical Guide for Ships (2nd edition).
- Psychosocial Factors at Work and their Relation to Health.

4. Hazırlanmakta Olan Diğer Metinler

- Prevention of neurotoxic illness In working populations.
- Teaching of occupational epidemiology.
- Guidelines on the selection and use of direct-reading instruments.
- Control technology in the formulation of pesticides.
- Control technology in the iron and steel industry.
- Operational guide in the application of the WHO neurobehavioural core test battery.
- Occupational health aspects in the use of visual display terminals.
- Health workers in agriculture.
- Respiratory diseases related to vegetable and other natural dusts.
- Miners' health.
- Occupational hazards to reproductive functions.
- Training manual on workers' health for the primary health worker.
- Evaluation and control of noise in the work environment.
- Occupational health technology In the ceramics industry.
- Simplified analytical methods for some airborne contaminants.
- Special risk factors of children at work.

5. Satılan Yayınlar (Avrupa Bölge Ofisi)

- The Env[ronmental Health Officer in an Industrial Society, ERUO Reports and Studles 29, 1980.
- Health Aspects of wellbeing in Working Places, EURO Reports and Studles 31, 1980.
- EvaluatIon of Occupational Health and industrial Hygiene Services, EURO Reports and Studies 56, 1982.
- Training of Occupational Health Personnel, EURO Reports and StudIes 58, 1982.
- Oelayed end Chronic Effects of Chemicals in the workplace, EURO Reports and Studies 64, 1982.
- Women and Occupational Mealth Rlsks, EURO Reports and Studies 76, 1983.
- Occupational Hazards In Hospltals, EURO Reports and Studies 80,1983.
- Occupational Health Aspects of Construction Work, EURO Reports and SfudIes 86, 1983.
- Health Policy ImplicatIons of Unemployment, 1985.
- Epidemiology of OccupatTonal Health. WHO Regional PubilcatIons, European Series, No.20, 1986.

6. Amerikaiar Bölge Ofisi Yayınları

- Occupational ToxIcology (by HPE/ECO)
- TraIning and EducatIon on OccupatIonal MedicIne.
- Services for Underserved Working Populations.